

359- Abu al-Yaman meriwayatkan kepada kami, katanya: Syu'aib meriwayatkan kepada kami daripada al-Zuhri, katanya: Urwah meriwayatkan kepadaku bahawa 'Aaisyah berkata: "Sesungguhnya orang-orang perempuan mu'minat (juga) turut bersembahyang subuh bersama nabi s.a.w. Mereka bersembahyang dengan berselimut ikut di dalam selimut-selimut mereka. Kemudian pulang ke rumah masing-masing dalam keadaan tiada sesiapa pun mengenali mereka."⁴²⁹

١٤: بَابُ إِذَا صَلَّى فِي تَوْبٍ لَهُ أَغْلَامٌ وَنَظَرَ إِلَى عَلَمِهَا

14- Bab: Jika Seseorang Bersembahyang Dengan Mengenakan Pakaian Bercorak-Corak Dan Dia Pula Memerhatikannya.⁴³⁰

٣٦٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى فِي خَمِيصَةٍ لَهَا أَغْلَامٌ فَنَظَرَ إِلَى أَغْلَامِهَا نَظْرَةً فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ اذْهَبُوا بِخَمِيصَتِي هَذِهِ إِلَى أَبِي جَهْمٍ وَأَتُونِي بِأَنْبِجَانِيَةِ أَبِي جَهْمٍ فَإِنَّهَا أَلْهَتْنِي أَنْفًا عَنْ صَلَاتِي وَقَالَ هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَنْظُرُ إِلَى عَلَمِهَا وَأَنَا فِي الصَّلَاةِ فَأَخَافُ أَنْ تُفْتِنَنِي

⁴²⁹ Pendalilan Bukhari di dalam Kitab Sahihnya ini sentiasa mempunyai kekuatan dan keunikannya yang tersendiri. As-Sindi berkata: "Hadits ini dijadikan alasan oleh Bukhari untuk keharusan wanita bersembahyang dengan hanya memakai sehelai kain sahaja. Memang ada kewajarannya apabila dilihat kepada zaman itu, di mana para sahabat hidup dalam serba kekurangan. Kebanyakan orang tidak mempunyai lebih daripada sehelai kain. Andaian mengatakan mereka hanya bersembahyang dengan memakai sehelai kain sahaja lebih kuat daripada andaian mengatakan mereka bersembahyang dengan memakai lebih daripada sehelai kain. Jika mereka memakai lebih daripada sehelai kain sekalipun, ia tetap tidak kelihatan kerana mereka berselimut litup. Sekiranya memakai sehelai kain sahaja tidak memadai untuk sembahyang, tentulah Nabi s.a.w. bertanya sama ada mereka memakai sehelai kain atau lebih semasa bersembahyang. Sikap membisu Rasulullah s.a.w. dalam perkara ini jelas menunjukkan keharusan perempuan memakai sehelai kain sahaja ketika bersembahyang. Sekiranya Rasulullah ada bertanya tentang bilangan kain yang dipakai oleh sahabat-sahabat wanitanya pada setiap sembahyang yang mereka kerjakan, tentulah hal itu diketahui ramai orang dan tentulah ada tersebut di dalam mana-mana riwayat."

⁴³⁰ Imam Bukhari mengadakan bab ini untuk menyatakan sah sembahyang orang yang memakai kain atau pakaian yang bercorak-corak, walaupun ia membawa kepada sedikit sebanyak kelalaian dan mengakibatkan kurang khusus di dalam sembahyang. Buktinya ialah Rasulullah s.a.w. tidak mengulangi semula sembahyang yang telah dikerjakannya dengan memakai kain sedemikian. Langkah yang diambil oleh Nabi s.a.w. ialah tidak mahu memakainya lagi. Tindakan Rasulullah yang seperti ini paling tinggi menunjukkan khilaf aula atau makruh sahaja. Begitulah juga dengan benda-benda lain yang mungkin mengganggu fikiran atau meleakakan perasaan seseorang, eloklah dijauhkan dan dielakkan. Walau bagaimana pun pada dasarnya pakaian, biar apa pun corak bunga atau warnanya boleh dipakai oleh lelaki dan perempuan untuk bersembahyang asalkan ia suci dan menutup 'aurat. Inilah pendapat jumhur 'ulama'. Kalau kain seperti itu haram dipakai untuk bersembahyang, tentulah Rasulullah s.a.w. berpesan ketika menghantar balik Khamishah (selimut) itu kepada Abu Jahm agar beliau tidak memakainya dalam sembahyang. Jelas sekali pesanan seperti itu tidak terdapat di dalam mana-mana hadits pun.

360- Ahmad bin Yunus meriwayatkan kepada kami, katanya: Ibrahim bin Sa'd meriwayatkan kepada kami, katanya: Ibnu Syihab meriwayatkan kepada kami daripada Urwah daripada 'Aaisyah, bahawa Nabi s.a.w. bersembahyang dengan memakai sehelai selimut yang bercorak-corak. Beliau s.a.w. memerhatikannya sejenak. Apabila selesai bersembahyang, baginda s.a.w. bersabda: "Bawa pergi selimutku ini kepada Abu Jahm ('Aamir bin Huzaifah) dan bawa kemari selimut anbijaninya (selimut kosongnya yang tdk bercorak-corak).⁴³¹ Kerana sesungguhnya selimut ini telah meleakakan aku tadi daripada (menumpukan perhatian kepada) sembahyangku."⁴³² Hisyam bin Urwah meriwayatkan daripada ayahnya daripada 'Aaisyah, (bahawa) Nabi s.a.w. bersabda: "Tadi aku ketika sedang bersembahyang, memerhatikan coraknya. Aku bimbang ia mempesonakan daku."⁴³³

⁴³¹ Rasulullah s.a.w. memerintahkan supaya khamishah yang dihadihkan oleh Abu Jahm kepadanya dipulangkan. Tetapi beliau berpesan agar diambil daripada Abu Jahm selimut anbijaninya iaitu selimut kosongnya yang tidak bercorak-corak sebagai ganti kepada khamishah yang dihantar balik itu. Tujuannya ialah untuk menjaga hatinya. Takut-takut Abu Jahm terkilan dengan penghantaran pulang selimut cantik yang dihadihkan kepada baginda s.a.w. itu. Mungkin juga Nabi s.a.w. mengembalikan selimut bercorak-corak yang dihadihkan oleh Abu Jahm kepadanya itu dengan maksud supaya Abu Jahm akan mendapat berkat daripadanya.

⁴³² Adakah Rasulullah s.a.w. boleh terleka dengan dunia semudah itu? Bukankah beberapa kali telah ditunjukkan kepada beliau syurga, namun beliau tidak terleka dan terpesona dengannya sehingga terganggu urusan-urusan ugamanya? Apa sebenarnya yang dimaksudkan oleh Rasulullah s.a.w. dengan kata-katanya: "Kerana sesungguhnya selimut ini telah meleakakan aku tadi daripada (menumpukan perhatian kepada) sembahyangku"? Dua pandangan telah diberikan oleh 'ulama' untuk menghilangkan kemusykilan ini. **Pertama:** Perkataan كَادَتْ mesti ditaqdirkan sebelum perkataan الْهَيْتِي supaya memberi erti hampir ia meleakakan daku. Kerana tanpa mentaqdirkan perkataan كَادَتْ ia menunjukkan keadaan meleakakan itu telah benar-benar berlaku. Itu tidak sesuai dikatakan kepada Rasulullah s.a.w. Antara bukti bahawa perkataan itu perlu di ta'wil dan ditaqdirkan sebelumnya perkataan كَادَتْ ialah apa yang tersebut di dalam riwayat mu'allaq yang dikemukakan oleh Bukhari selepas hadits ini. Di dalamnya tersebut kata-kata baginda s.a.w. فَأَخَافُ أَنْ تَقْتَنِي. (Aku bimbang ia mempesonakan daku). Yang berlaku hanyalah kebimbangan selimut itu akan mempesonakan beliau. Keadaan mempesonakan itu belum lagi berlaku. Yang telah berlaku baru hanya kebimbangan. Tujuan Bukhari membawa hadits mu'allaq Hisyam selepas hadits ini ialah untuk mentafsirkan perkataan الْهَيْتِي yang terdapat di dalamnya. **Kedua:** Perkataan الْهَيْتِي harus dikekalkan dengan ma'na asalnya. Ia tidak perlu dita'wil. Tidak perlu juga ditaqdirkan apa-apa sebelumnya kerana kedua-duanya tersebut di dalam hadits sahih. Selagi ia boleh dipakai, seeloknya ia dipakai tanpa sebarang ta'wilan. Keadaan meleakakan yang dikatakan telah berlaku itu hanyalah kelekaan yang amat ringan atau sedikit (الهَاءُ خَفِيفٌ). Kelekaan seperti itu jika berlaku kepada orang-orang lain dikira semacam tiada langsung. Tetapi Rasulullah s.a.w. telah megesannya dek kekilahan jiwa beliau. Kelekaan pada tahap serendah itu pun tidak dapat diterima oleh Nabi s.a.w. berlaku di dalam sembahyannya, apa lagi jika lebih dari itu. Yang belum berlaku lagi ialah terpesona dengannya. Itulah yang dibimbangi oleh baginda mungkin akan berlaku jika selimut itu tidak dihantar pulang kepada Abu Jahm.

⁴³³ Kata Kirmani: "Wau sebelum perkataan قَالَ di dalam klausa berikut ini: هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ adalah wau 'athaf. Ma'thufnya ialah قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ شِهَابٍ. Kerana Hisyam juga terbilang salah seorang guru Ibrahim bin Sa'ad. Kalau begitulah kedudukan sebenarnya, maka hadits yg dikemukakan oleh Hisyam itu adalah hadits musnad muttasil bukan mu'allaq. Mungkin juga Bukhari meriwayatkan daripada Hisyam di sini secara ta'liq. Bagaimanapun ta'liq ini diwashalkan oleh Muslim dan Abu Daud di dalam kitab mereka masing-masing. Sekarang timbul persoalan bahawa Kalau Nabi s.a.w. sendiri bimbang dirinya mungkin akan terpesona dengan selimut yang bercorak-corak itu, padahal beliau jauh lebih kuat dan lebih terpelihara daripada orang-orang lain, kenapakah pula beliau memberikannya kepada Abu Jahm? Tidakkah dengan menghantar balik kepada Abu Jahm berarti mempesonakannya dengan mata benda dunia? Kemusykilan ini juga menghendaki penyelesaian. Untuk itu beberapa pandangan 'ulama' dikemukakan di bawah ini. Antaranya ialah: **Pertama:** Rasulullah s.a.w. memerintahkan supaya kain itu dihantar balik kepada Abu Jahm. Tidak ada di dalam perintahnya itu suruhan supaya Abu Jahm